



Debreceni Ítéltábla

Bf.I.33/2024/11.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2024. március 26. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2023. szeptember 26. napján kihirdetett 8.B.433/2022/44. számú ítéletét helybehagyja.

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés bűntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés]. Ezért a vádlottat 10 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt, meghatározva, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Az eljárás során lefoglalt kettétört lapos vasat (kapupántot) elkobozta, a vérgyanús szennyeződés lefoglalását megszüntette és megsemmisítését rendelte el, továbbá kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 410 264 Ft bünyügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést. Az ügyészség a törvényben biztosított nyilatkozattételi határidőben a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása, hosszabb tartamú börtönbüntetés kiszabása érdekében terjesztett elő jogorvoslatot. Indokai szerint az elsőfokú bíróság a számos súlyosító körülménynek, a vádlott fokozott társadalomra veszélyességének nem tulajdonított megfelelő nyomatékot, ezért a szabadságvesztés lényeges

súlyosítását látta szükségesnek (45. sorszámú elsőfokú irat, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség B.1037/2021/63.).

[3] Másrészt a vádlott és a védő a cselekmény enyhébb minősítése és a büntetés enyhítése céljából éltek perorvoslattal (44. sorszámú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldal). A védő a fellebbezés írásbeli indokolásában a tényállást (az elkövetői tudati tényeket) is vitatva – az ölési szándék hiányára utalva – a cselekmény súlyos egészségromlást okozó testi sértés büntetnének minősítésére és a büntetés enyhítésére tett indítványt (9. sorszámú másodfokú irat).

[4] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.437/2023/2. számú észrevételében az ügyészségi fellebbezést fenntartva – tanácsülésen történő elbírálás mellett – az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a szabadságvesztés súlyosítását, egyéb részekben a határozat helybenhagyását indítványozta, külön kiemelve, hogy a sértett hallásvesztése és a kialakult poszttraumás stressz is olyan tényezők, melyek a büntetés súlyosítását alapozzák meg.

[5] A másodfokú bíróság az ügyészségi és védelmi jogorvoslatokat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el. Az ügyészségi indítványtól eltérően a Be. 598. § (2) bekezdése szerint az ügydöntő határozat elleni fellebbezés tanácsülésen nem volt elintézhető. Ennek oka, hogy a tényállás nem volt teljes mértékben megalapozott, ez pedig kizárja a fellebbezés tanácsülésen való elintézését.

[6] A nyilvános ülésen az ügyészség képviselője nem kívánt részt venni, a vádlott és a védő a fellebbezésüket fenntartották, a vádlott megbánásáról nyilatkozott.

[7] A fellebbezések nem alaposak.

[8] Az ítéltábla – a vádlotti és a védői perorvoslat okára (a cselekmény jogi minősítése, annak kifogásolása) és irányára tekintettel – a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül. A revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmény minősítésére, a büntetése kiszabására, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is.

[9] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) és (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot

kizárta volna és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné. Erre a fellebbezők sem hivatkoztak. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy az előkészítő ülésen a vádlott kihallgatásának a cselekményre, annak részleteire nézve nincs helye, mert az a tárgyalás feladatát képezi a Be. 522. § és az előkészítő ülést rendező szabályok értelmében (Be. 506. §). Ettől eltérve a törvényszék a cselekmény érdemére, részleteire is kérdést intézett már az előkészítő ülésen a vádlotthoz (22. sorszámu jegyzőkönyv 4. oldal), mely nem perrendszerű, azonban a hallgatási jogra és más törvényes jogokra a figyelmeztetés megtörtént, a tárgyalás során pedig a vádlottat a bíróság kihallgatta, ezért nem érintette a törvénytől eltérés a bizonyíték felhasználását. Kiemelése azonban az egységes és helyes gyakorlat érdekében szükséges.

[10] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az általa megállapított tényállás [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] döntően megalapozott, azonban a konkrét cselekmény egyes – a valósághűség, a jogi minősítés és a joghátrány tekintetében lényeges – részeit illetően hiányos [Be. 592. § (2) bekezdés a) pont] és helytelen ténybeli következtetés is tapasztalható [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont] a vádlotti tett motívuma (ijesztés) vonatkozásában. Emellett hiányosnak tekinthetők a vádlott korábbi büntetéseire vonatkozó, a tényállás részét nem képező tények [Be. 561. § (3) bekezdés b) pont] is, illetve ítéletszerkesztési hiba folytán egyes fontos tények a bizonyítékok értékelése során kerültek rögzítésre.

[11] A megalapozatlanság részbeni és másodfokú bíróságnak ki kellett küszöbölnie, ezért az ítéltábla azt a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján a tényállás kiegészítésével, helyesbítésével végezte el (ténybeli kisreformáció), továbbá tett kiegészítést a korábbi büntetéseket érintően.

[12] Elsőfokú ítélet indokolásának [4] bekezdésében rögzíti, hogy a vádlott nem kóros elmeállapotú és nem volt az a cselekmény elkövetése idején sem, a beszámítási képessége nem volt korlátozott.

[13] [7] bekezdés: A vádlottat a bíróság részben szintén sértettl sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmények miatt ítélte el, mely ügyben hasonló volt a helyszín, a vádlott kézzel támadt sértettre, sérüléseket okozva és szemüvegét is eltörve.

[14] [9] bekezdés: Mellőzi, miszerint az vaseszközzel való felfegyverkezéssel a vádlott célja a sértettre történő ráijesztés volt. Az kétséget kizáróan nem volt megállapítható, hogy előzetesen eldöntötte a súlyos bántalmazást, vagy a sértett életének kioltását, de cselekménye során nem a megijesztés, meglepés vezette.

[15] [10] bekezdés: Az esti órában már sötét volt, de a működő közvilágítás, az utcai lámpák megvilágították jól láthatóan a helyszínt. A vádlott az eszközt bal kezében tartotta, úgy sújtott le a sértettre, az eszközt akkor ejtette le, amikor tanúl a sértett segítségére sietett és közbelépett.

[16] [13] bekezdés: A sértett koponyasérülése közvetett formában életveszélyes sérülésnek minősül. A sértettet a vádlott részéről immár második alkalommal elszenvedett bántalmazása lelkiileg megviselte.

[17] A kiegészítés alapjai és indokai. A vádlott elmeállapotára vonatkozó lényeges, és jelen esetben alapvetően nemleges, de a büntetőjogi felelősség kimondásához feltételen szükséges tényeket az indokolás a [26] bekezdésében tartalmazza a bizonyítékok értékelését leíró részében a szakértő² és szakértő³ igazságügyi szakértők által készített, 2022. február 28-án kelt aggálymentes elmeorvosszakértői vélemény véleményi része (nyomozási irat 339. lap) alapján. A bizonyítást igénylő tények azonban a Be. 561. § (3) bekezdésben meghatározott tényállásba tartoznak, így az ítélet ezen részében kell rögzíteni azokat, amit az is indokol, hogy a vádbeli cselekmény büntethetőségének feltétele a beszámítási képesség (az alanyi oldal teljes vagy részleges volta).

[18] A korábbi, sértett elleni elítélés speciális annyiban, hogy már a vádbeli eset előtt jogerős volt a határozat, viszont felülvizsgálati eljárásban később a korábbi döntés hatályon kívül helyezésére, majd újabb jogerős ügydöntő határozatra került sor. Ezt az ítélet helyesen rögzíti, a sértett személyének, nagyrészt a helyszínnek az azonossága azonban jelen ítéletben is feltüntetendő. Ennek ugyanis jelentősége van a jogkérdések megítélése, főként a büntetéskiszabás során. E kiegészítés a korábbi elítélésre vonatkozó bűnügyi iratrészekre alapult.

[19] A felfegyverkezés és a cselekmény motívuma kapcsán a ráijesztésre utalás az elsőfokú ítélet indokolásának [9] bekezdésében téves ténybeli következtetésen alapul, és részben ellentétes is a szóbeli indokolással (44. sorszámú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal), másrészt a támadás formája, menete, intenzitása az ijesztés ellen szóló körülmények. Ha valaki ijesztetni akar, akkor megbújik, hirtelen előtör, az eszközt támadólag emeli, fenyeget, de azzal többször nem sújt le a sértett fejére, ezért az ijesztésből eredő motiváció a felfegyverkezés és a bántalmazás kapcsán is elvethető, ugyanakkor, bár merültek fel rá adatok, az előre kiterveltség nem bizonyítható és perjogi okból sem rögzíthető, mert a vád ilyen tényeket nem tartalmazott.

[20] A cselekmény helyszínének, a láthatósági viszonyoknak a leírása a helyszíni szemle adatain (nyomozási irat 39-47.), a vádlotti támadás további részletei pedig tanúl tanúvallomásán alapszik (33. sorszámú jegyzőkönyv 6-7. oldal, nyomozási irat 199. lap).

[21] Az elsőfokú ítélet az eredmény kapcsán azt állapította meg, hogy a sértett életveszélyes állapotban volt, ehelyett a pontosabb megfogalmazás és bizonyított tény az orvosszakértői vélemény alapján az, hogy maga a koponyasérülés közvetett formában volt életveszélyes (nyomozási irat 163-169. lapszám alatt csatolt szakvélemény véleményi rész 7. pont).

[22] A kiegészítéssel és a helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a másodfokú bíróság a határozatát a Be. 593. § (3) bekezdése alapján ezen, javított tényállásra alapította.

[23] Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta. Gondosan értékelte a vádlott és a sértett vallomását, valamint a cselekményt részben észlelő, a sértett segítségére siető rendőr foglalkozású tanú1, a telefonon keresztül a támadást és a vádlotti fenyegetést halló tanú2 tanúvallomásait, a lefoglalt vastárgyat mint tárgyi bizonyítékot, a helyszín adatait, továbbá a szakértői vélemények megállapításait. A bizonyítékokat egyenként és kölcsönösen is értékelve találta bizonyítottnak a vádban foglaltakat. A maradandó fogyatékoságnak minősülhető hallásvesztést, vagy súlyosabb poszttraumás szindrómát ugyanakkor tényként nem rögzíthette, miként a másodfokú bíróság sem, mert erre nézve már nem folyt olyan további szakértői bizonyítás, mely e tényeket megalapozhatná. A bizonyítás kiegészítésére ugyanakkor nem volt szükség, mert a cselekmény minősítését nem érintette, másfelől ügyészégi indítvány hiányában a bíróság egyébként sem köteles bizonyítást folytatni, főként a vádlott terhére. Az viszont az orvosi iratok alapján egyértelműen rögzíthető volt, hogy lelkileg a sértettet a vádlotti támadás megviselte, mely életszerű és elfogadható a sértett előadása alapján is. A törvényszék a szükséges körben az indokolási kötelezettségét teljesítette.

[24] Az anyagi jogi kérdések felülbírálatakor az ítéltábla elsődlegesen rögzíti, hogy a Btk. 2. § (1), (2) bekezdés alapján az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert az új törvény (a korábbi törvény módosítása) nem eredményez enyhébb elbírálást.

[25] Az elsőfokú bíróság – büntethetőségi akadály hiányában – törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére. A cselekmény valóban a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és e törvényhely szerint minősülő alapeseti emberölés büntettét valósította meg.

[26] A vádlott aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára a 3/2013. Büntető jogegységi határozat iránymutatása alapján elsősorban a feltárt alanyi és tárgyi tényezőkből lehet következtetést vonni. Ezt az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette, viszont figyelmen kívül hagyta, hogy a vádlott ittas-bódult állapota miatt az alanyi oldal nem volt teljes. Az önhibából eredő ittas állapot a Btk. 18. § szerint a büntetőjogi felelősség alól nem mentesít, következménye viszont, hogy a szándék vizsgálatakor az alanyi oldali elemeket is a tárgyi tényezők tükrében kell megítélni, azaz a tudatzavar miatt elsősorban az objektív, külső tényeknek van jelentőségük, mert az elkövetőnek a tettehez fűződő érzelmi viszonya (belső tények) nem kórosan és önhibából fakadóan, de tipikusan más, mint józan személynél. Ebben

a fontos kérdésben a III. számú Büntető Elvi Döntés nyomán kialakult és a Kúria által jelenleg is fenntartott bírói gyakorlat egységes (Kúria Bfv.I.1276/2022/6.).

A tárgyi oldali elemek és azok által az alanyi tényezők a vádlott ölési szándékát, konkrétan *egyenest* ölési szándékát (Btk. 7. § 1. fordulat) egyértelműen alátámasztják. A terhelt egy élet kioltására alkalmas vaseszközzel (kapupánt) többszörösen sújtott le a sértett fejére, koponyaacsonttöréses és közvetett életveszéllyel járó sérülést előidézve. Az elkövetés idején a sértett életét ki akarta oltani (BH2023. 88.).

Az ölési szándék egyértelmű megállapíthatósága miatt a vádlott cselekménye a Btk. 164. § (1) bekezdés és a (8) bekezdés 1. fordulata értelmében életveszélyt okozó testi sértésnek nem minősülhet, de a védői érvekkel szemben a Btk. 164. § (5) bekezdése szerinti súlyos egészségromlást előidéző testi sértés büntettének sem. Ezt egyrészt a fent már kiemelték szerint az ölési szándék megállapítása kizárja, másfelől sem a vád, sem az ítélet nem tartalmaz arra kétséget kizáró adatot, hogy a sértettnél valóban maradandó fogyatékoság, vagy súlyos egészségromlás (a már említett hallásvesztés) alakult ki.

A cselekménysor jellege, előzményei ellenére a Btk. 160. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott előre kitervelten elkövetésnek sincsenek meg a bizonyított ténybeli alapjai. E részben a törvényes kellékeknek megfelelő vád sem áll rendelkezésre, mert az ügyészség az egyébként felmerülő terhelő bizonyítékok ellenére nem tette vád tárgyává azon előkészületi cselekményeket, melyek megalapoznák a súlyosabban minősülő esetet. Ez a vádlói monopólium része, a bíróság által nem bírálható felül, de az előzmények folytán mégis közel áll a cselekmény az előre kitervelt elkövetéshez, mely nyomon követhető a másodfokú ügyészségi indítványból is, mert erre kitért az ügyészség, ez pedig a büntetés kiszabása során hangsúlyos.

[27] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket nagyrészt helyesen tárta fel, további súlyosító tényező a sértettnek okozott káros lelki hatások, melyek a vádlott személyéhez, tettehez köthetők. Ettől eltekintve a bíróság a vádlottal szemben nem vitásan szigorú, de nem eltúlzott, szükséges, egyben elégséges büntetést szabott ki, mely a büntetési céloknak megfelelő, a büntetéskiszabási elvekkel összhangban álló, tetтарыыы. Sem túl enyhének, sem túl súlyosnak nem tekinthető, a szabadságvesztéssel a mellékbüntetés is megfelelően arányban áll. A fellebbezések ezért a büntetéskiszabást érintő részükben sem voltak alaposak. Kísérlet esetén, figyelemmel kísérve az ítéltáblai és az országos ítélkezési gyakorlatot is a középértéket elérő tíz év tartamú szabadságvesztés inkább szigorú, de jelen esetben ez indokolt is a vádlott fokozott személyi társadalomra veszélyességére figyelemmel. A büntetés enyhítésére nem volt alap. A súlyosításra sem látott azonban a másodfokú bíróság megfelelő indokot, ezt főleg a cselekmény kísérlet volta, a vádlott részbeni beismerése indokolta és azon alkotmányos elv, hogy a hasonló bűncselekményt elkövetőknél kardinálisan ne térjenek el a büntetések. Lényegesebb súlyosítást minimum két éves emelés jelentene a szabadságvesztésnél, ez pedig már rendszerint minősített emberölésnél alkalmazott szankció. Összegezve: a másodfokú bíróság a büntetéskiszabást is törvényesnek tartotta, külön kiemelve, hogy a nők elleni erőszak megítélése során a törvény szigora alkalmazandó, mely jelen esetben biztosított (BH2022. 197).

[28] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra bocsátás kizártságára, a letartóztatásban töltött idő beszámítására, valamint az elkövetés eszközének

elkobzására, a vérgyanús szennyeződés megsemmisítésére és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezések is törvényesek azzal, hogy az elkövetés eszközének elkobzásával összefüggésben a Btk. 72. § (3) bekezdését is fel kell hívnia, mert a dolog csak akkor kobozható el, ha az elkövető tulajdona, ez pedig jelen esetben így van.

[29] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az indokolás kisebb helyesbítésével és kiegészítésével a Be. 605. § (1) bekezdését alkalmazva helybenhagyta.

[30] Az előzetes fogvatartás további beszámítására vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapul.

[31] A másodfokú helybenhagyó végzés ellen a Be. 615. § (1), (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel további fellebbezésnek már nincs helye.

Debrecen, 2024. március 26.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke-előadó bíró, az aláírásban akadályozott Dr. Diószegi Attila bíró és dr. Bakó József bíró helyett is: Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke.

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 8.B.433/2022/44. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.33/2024/11. számú végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2024. március 26.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke